

Številka: 0070-5/2019/47
Ljubljana, 30. 5. 2019
EVA 2019-2611-0025
GENERALNI SEKRETARIAT VLADE REPUBLIKE SLOVENIJE Gp.gs@gov.si
ZADEVA: Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o enakih možnostih žensk in moških – predlog za obravnavo
1. Predlog sklepov vlade:
Na podlagi drugega odstavka 2. člena Zakona o Vladi Republike Slovenije (Uradni list RS, št. 24/05 – uradno prečiščeno besedilo, 109/08, 38/10 – ZUKN, 8/12, 21/2013, 47/13 – ZDU-1G, 65/14 in 55/17) je Vlada Republike Slovenije na ... seji dne ... sprejela
SKLEP:
Vlada Republike Slovenije je določila besedilo predloga Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o enakih možnostih žensk in moških (EVA 2019-2611-0025) in ga pošlje v obravnavo Državnemu zboru Republike Slovenije po rednem postopku.
Stojan Tramte generalni sekretar
Številka: V Ljubljani, dne
Priloge: – predlog zakona
Prejmejo: – ministrstva in vladne službe
2. Predlog za obravnavo predloga zakona po nujnem ali skrajšanem postopku v državnem zboru z obrazložitvijo razlogov:
/
3.a Osebe, odgovorne za strokovno pripravo in usklajenost gradiva:
mag. Maruša Gortnar, vodja Sektorja za enake možnosti, Nina Samec Hartman, podsekretarka, Sektor za enake možnosti.
3.b Zunanji strokovnjaki, ki so sodelovali pri pripravi dela ali celotnega gradiva:
/
4. Predstavniki vlade, ki bodo sodelovali pri delu državnega zbora:
- mag. Ksenija Klampfer, ministrica za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti, - Breda Božnik, državna sekretarka, - Tilen Božič, državni sekretar, - mag. Maruša Gortnar, vodja Sektorja za enake možnosti.
5. Kratek povzetek gradiva:
Zakon o enakih možnostih žensk in moških (Uradni list RS, št. 59/02, 61/07 – ZUNEO-A in 33/16–ZVarD; v nadaljnjem besedilu: zakon) nadgrajuje in dopolnjuje obstoječe pravne instrumente o

enakosti spolov in enakih možnostih žensk in moških v Republiki Sloveniji na tistih točkah, ki dopuščajo različno obravnavanje žensk in moških, vendar le v primerih, ko temelji na legitimnih ciljih in so ukrepi za doseganje teh ciljev določeni racionalno in sorazmerno glede na objektivno ugotovljene razlike med ženskami in moškimi.

Zakon v 14. členu določa, da mora Vlada Republike Slovenije (v nadaljnjem besedilu: vlada) upoštevati načelo uravnotežene zastopanosti pri sestavi posvetovalnih in usklajevalnih organov, drugih delovnih teles in delegacij, ki jih ustanovi ali imenuje. To načelo mora biti upoštevano pri imenovanju ali predlaganju predstavnic in predstavnikov vlade v javna podjetja in druge osebe javnega prava. V praksi uravnotežena zastopanost ni vedno mogoča, npr. če je telo sestavljeno iz neparnega števila članic in članov, ko na posameznem področju ni na razpolago kandidatki ali kandidatu enega spola, ko so določene osebe članice ali člani telesa zaradi svoje funkcije, ko se imenuje ali predlaga samo ena predstavnica ali predstavnik. Zato zakon dopušča, da se načelo ne upošteva, če to iz objektivnih razlogov ni mogoče. Z namenom večje preglednosti in učinkovitosti so izjeme prenesene z uredbene na zakonsko raven. Ker se potrebe prebivalstva velikokrat naslavlja v lokalnih skupnostih, samoupravne lokalne skupnosti in samoupravne narodne skupnosti pa svoje predstavnice in predstavnike imenujejo v številne organe upravljanja in nadzora oseb javnega prava, predlagana sprememba k uresničevanju načela uravnotežene zastopanosti pri tovrstnih imenovanjih zavezuje tudi njih.

6. Presoja posledic za:

a)	javnofinančna sredstva nad 40.000 EUR v tekočem in naslednjih treh letih	NE
b)	usklajenost slovenskega pravnega reda s pravnim redom Evropske unije	NE
c)	administrativne posledice	NE
č)	gospodarstvo, zlasti mala in srednja podjetja ter konkurenčnost podjetij	NE
d)	okolje, vključno s prostorskimi in varstvenimi vidiki	NE
e)	socialno področje	DA
f)	dokumente razvojnega načrtovanja: – nacionalne dokumente razvojnega načrtovanja – razvojne politike na ravni programov po strukturi razvojne klasifikacije programskega proračuna – razvojne dokumente Evropske unije in mednarodnih organizacij	NE

7.a Predstavitev ocene finančnih posledic nad 40.000 EUR:

I. Ocena finančnih posledic, ki niso načrtovane v sprejetem proračunu				
	Tekoče leto (t)	t + 1	t + 2	t + 3
Predvideno povečanje (+) ali zmanjšanje (–) prihodkov državnega proračuna				
Predvideno povečanje (+) ali zmanjšanje (–) prihodkov občinskih proračunov				
Predvideno povečanje (+) ali zmanjšanje (–) odhodkov državnega proračuna				
Predvideno povečanje (+) ali zmanjšanje (–) odhodkov občinskih proračunov				
Predvideno povečanje (+) ali zmanjšanje (–) obveznosti za druga javnofinančna sredstva				
II. Finančne posledice za državni proračun				
II.a Pravice porabe za izvedbo predlaganih rešitev so zagotovljene:				
Ime proračunskega uporabnika	Šifra in naziv ukrepa, projekta	Šifra in naziv proračunske postavke	Znesek za tekoče leto (t)	Znesek za t + 1
SKUPAJ				
II.b Manjkajoče pravice porabe bodo zagotovljene s prerazporeditvijo:				
Ime proračunskega uporabnika	Šifra in naziv ukrepa, projekta	Šifra in naziv proračunske postavke	Znesek za tekoče leto (t)	Znesek za t + 1
SKUPAJ				
II.c Načrtovana nadomestitev zmanjšanih prihodkov in povečanih odhodkov proračuna:				
Novi prihodki	Znesek za tekoče leto (t)		Znesek za t + 1	
SKUPAJ				
OBRAZLOŽITEV:				
I. Ocena finančnih posledic, ki niso načrtovane v sprejetem proračunu				
V zvezi s predlaganim vladnim gradivom se navedejo predvidene spremembe (povečanje, zmanjšanje):				
– /.				
II. Finančne posledice za državni proračun				

Prikazane morajo biti finančne posledice za državni proračun, ki so na proračunskih postavkah načrtovane v dinamiki projektov oziroma ukrepov:

II.a Pravice porabe za izvedbo predlaganih rešitev so zagotovljene:

/.

II.b Manjkajoče pravice porabe bodo zagotovljene s prerazporeditvijo:

/.

II.c Načrtovana nadomestitev zmanjšanih prihodkov in povečanih odhodkov proračuna:

/.

7.b Predstavitev ocene finančnih posledic pod 40.000 EUR:

Vladno gradivo nima finančnih posledic.

8. Predstavitev sodelovanja z združenji občin:

Vsebina predloženega gradiva (predpisa) vpliva na:

- pristojnosti občin,
- delovanje občin,
- financiranje občin.

DA

Gradivo (predpis) je bilo poslano v mnenje:

- Skupnosti občin Slovenije SOS: DA
- Združenju občin Slovenije ZOS: DA
- Združenju mestnih občin Slovenije ZMOS: DA

Predlogi in pripombe združenj so bili upoštevani:

- v celoti,
- večinoma,
- delno,
- niso bili upoštevani.

Bistveni predlogi in pripombe, ki niso bili upoštevani.

9. Predstavitev sodelovanja javnosti:

Gradivo je bilo predhodno objavljeno na spletni strani predlagatelja:

DA

Datum objave: 6. 3. 2019

Gradivo je bilo objavljeno na portalu E- demokracija in na spletni strani Ministrstva za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti (http://www.mddsz.gov.si/si/zakonodaja_in_dokumenti/predpisi_v_pripravi/). Rok za pripombe je bil 9. 4. 2019.

Pripombe, ki so bile na predlog zakona pisno posredovane v okviru poteka javne razprave (Zagovornik načela enakosti, Zveza svobodnih sindikatov Slovenije in Ženski lobi Slovenije), so bile upoštevane v največji možni meri.

V predlogu zakona so upoštevane bistvene vsebinske pripombe glede črtanja nekaterih (pete in šeste alineje drugega odstavka 14. člena in tretjega odstavka 30.a člena) izjem k izvajanju načela uravnotežene zastopanosti spolov. Zožitev izjem bo pripomogla k uresničitvi cilja, to je uravnotežena

zastopanost spolov. Ker v praksi ni mogoče vedno zagotoviti načela uravnotežene zastopanosti spolov, mora obstajati izjema za primere, ko ni na izbiro osebe določenega spola, ki pozna področje dela in bi ustrezno zastopala interese predlagatelja.

V predlogu zakona so bile upoštevane pripombe, da z načelom uravnotežene zastopanosti spolov pri imenovanju ali predlaganju predstavnic ali predstavnikov v organe upravljanja in nadzora oseb javnega prava zavežemo tudi pristojne organe samoupravne narodne skupnosti. Predlog zakona je bil 20.05.2019 poslan v mnenje krovni organizaciji italijanske in madžarske narodne skupnosti. Ker se na poziv niso odzvali, se šteje, da na predlog niso imeli pripomb, na kar so bili opozorjeni.

Bistvena mnenja, predlogi in pripombe, ki niso bili upoštevani, ter razlogi za neupoštevanje:

- predlogi določb glede nadzora izvrševanja določb zakona in posledice neizvajanja z določitvijo sankcij (ker gre za zakon, ki zavezuje vlado in lokalno samoupravo, menimo, da ni potrebe po dodatnem nadzoru, saj v veljavni zakonodaji že obstaja dovolj varovalk za izvajanje določb, prav tako pa mora vsak javni uslužbenec oz. javna uslužbenka izvrševati javne naloge strokovno, na podlagi in v mejah ustave, zakonov in podzakonskih predpisov. Ob tem dodajamo, da veljavni zakon v 14. členu že sedaj določa, da mora Vlada Republike Slovenije upoštevati načelo uravnotežene zastopanosti spolov, poseben nadzor tudi v veljavnemu zakonu ni predpisan);
- predlogi določb, ki vsebinsko ne sodijo v predlog zakona (v zvezi z izboljšanjem uravnotežene zastopanosti spolov na najvišjih položajih v gospodarstvu, glede plačne vrzeli, starostne raznolikosti).

10. Pri pripravi gradiva so bile upoštevane zahteve iz Resolucije o normativni dejavnosti:

DA

11. Gradivo je uvrščeno v delovni program vlade:

DA

Mag. KSENIJA KLAMPFER
MINISTRICA

PRILOGA:

**PREDLOG
(EVA 2019-2611-0025)**

**ZAKON
O SPREMEMBAH IN DOPOLNITVAH ZAKONA O ENAKIH MOŽNOSTIH ŽENSK IN MOŠKIH**

I. UVOD

1. OCENA STANJA IN RAZLOGI ZA SPREJEM PREDLOGA ZAKONA

Republika Slovenija sodi med države, ki se po različnih merjenjih indeksov enakosti spolov umeščajo med nadpovprečne države, tako v svetovnem merilu kot v Evropski uniji. Pa vendar dejanske enakosti spolov še nismo dosegli. Enakost spolov v skladu z opredelitvijo, zapisano v 4. členu Zakona o enakih možnostih žensk in moških (Uradni list RS, št. 59/02, 61/07 – ZUNEO-A in 33/16 – ZVarD; v nadaljnjem besedilu: zakon), pomeni, da so ženske in moški enako udeleženi na vseh področjih javnega in zasebnega življenja, da imajo enak položaj ter enake možnosti za uživanje vseh pravic in za razvoj osebnih potencialov, s katerimi prispevajo k družbenemu razvoju, ter enako korist od rezultatov, ki jih prinaša razvoj.

Globalni indeks enakosti spolov, ki ga pripravlja Svetovni ekonomski forum, meri enakost žensk in moških na področju sodelovanja in priložnosti v gospodarstvu, udeležbi pri izobraževanju, na področju zdravja in preživetja ter politične moči. Republika Slovenija je bila po zadnjem merjenju leta 2018 umeščena na 11. mesto (vrednost 0,784), vendar pa je na področju politične moči z rezultatom 0,361 šele na 22. mestu. Republika Slovenija se je v primerjavi z letom 2017 na lestvici spustila za štiri mesta – leta 2017 je bila umeščena na 7. mesto (vrednost indeksa 0,805), na področju politične moči pa je bila vrednost indeksa 0,440, s čimer se je Republika Slovenija uvrščala na 11. mesto. Prvo mesto pri merjenju tega indeksa že vrsto let zaseda Islandija, a vendar tudi tam z vrednostjo 0,858 v letu 2018 še niso dosegli popolne enakosti žensk in moških (vrednost indeksa 1,0). Med Evropskimi državami so pred Republiko Slovenijo umeščene še Norveška, Švedska, Finska in Irska.

Indeks enakosti spolov, ki ga pripravlja Evropski inštitut za enakost spolov, meri enakost žensk in moških na področju denarja, dela, znanja, časa, zdravja in moči ter t.i. satelitski domeni nasilja. Republika Slovenija je po zadnjem merjenju leta 2017 z rezultatom 68,4 točke uvrščena na 10. mesto med državami članicami Evropske unije. V domeni moč, ki meri politično, gospodarsko in družbeno moč žensk in moških, je Republika Slovenija dobila manj, in sicer 60,6 točk. Najbolje se pri meritvah tega indeksa uvrščajo Švedska (82,6), Danska (76,8) in Finska (73,0), vendar tudi tem državam enakosti (vrednost indeksa 100) še ni uspelo doseči.

Načelo enakosti žensk in moških ter načini njegovega uresničevanja so zapisani v številnih dokumentih Združenih narodov (npr. Konvencija o odpravi vseh oblik diskriminacije žensk Mednarodni pakt o državljanskih in političnih pravicah, Mednarodni pakt o ekonomskih, socialnih in kulturnih pravicah) in Sveta Evrope (npr. Evropska konvencija o varstvu človekovih pravic in temeljnih svoboščin, Evropska socialna listina), ki mednarodnopravno zavezujejo tudi Republiko Slovenijo. Enakost med ženskami in moškimi je tudi eno temeljnih načel prava Evropske unije, katerega cilji so zagotoviti enake možnosti in enako obravnavanje moških in žensk ter boj proti vsem oblikam diskriminacije na podlagi spola. Evropska unija temelji na naboru vrednot, med katerimi je tudi enakost, in spodbuja enakost med moškimi in ženskami (člena 2 in 3(3) Pogodbe

o Evropski uniji). Ti cilji so zapisani tudi v členu 21 Listine o temeljnih pravicah. Poleg tega člen 8 Pogodbe o delovanju Evropske unije tej nalaga, da v vseh svojih dejavnostih odpravlja neenakosti ter spodbuja enakost med moškimi in ženskami.

Za Republiko Slovenijo zavezujoči pravni akti in mednarodne pogodbe ali dokumenti vsebujejo vrsto določb, ki nalagajo državam pogodbenicam dolžnost pozitivnega ravnanja na vseh področjih javnega in zasebnega življenja, zlasti še na področju politike, gospodarstva, kulture in socialne varnosti v smislu zagotavljanja možnosti za dejansko (*de facto*) enakost žensk in moških ter njihovo uravnoteženo zastopanost na posameznih področjih družbenega življenja. To pozitivno ravnanje pomeni obveznost države pogodbenice, da sprejema ustrezne zakonodajne, politične in druge primerne ukrepe, s katerimi se ženskam in moškim zagotovi neposredno uresničevanje pravice enakosti spolov oziroma se spodbuja in pospeši ustvarjanje enakih možnosti žensk in moških v družbi.

V Republiki Sloveniji je načelo enakosti pred zakonom oziroma načelo pravne enakosti kot eno izmed temeljnih človekovih pravic in svoboščin zapisano v 14. členu Ustave Republike Slovenije. Člen določa, da so v Republiki Sloveniji vsakomur zagotovljene enake človekove pravice in temeljne svoboščine, ne glede na narodnost, raso, spol, jezik, vero, politično ali drugo prepričanje, gmotno stanje, rojstvo, izobrazbo, družbeni položaj ali katero koli drugo osebno okoliščino. V 15. členu pa Ustava Republike Slovenije navaja, da se človekove pravice uresničujejo neposredno in na podlagi ustave ter da je mogoče predpisati način uresničevanja človekovih pravic in temeljnih svoboščin z zakonom, kadar tako določa ustava, ali če je to nujno zaradi same narave posamezne pravice ali svoboščine. Temeljna načela ustave ne dopuščajo nobene oblike diskriminacije, ustava pa zagotavlja tudi mehanizme za odpravo posledic kršitev človekovih pravic in temeljnih svoboščin. S prepovedjo spolne diskriminacije je enakost žensk in moških priznana kot osnovno načelo demokracije in spoštovanja človekovih pravic in kot taka pogoj za socialno pravično in pravno državo.

Z zakonom, sprejetim leta 2002, je slovenski pravni red dobil krovni zakon, ki določa skupne smernice oziroma temelje za izboljšanje položaja žensk in ustvarjanje enakih možnosti spolov na posameznih področjih družbenega življenja. Strateški dokument vlade, ki določa cilje in ukrepe ter ključne nosilce politik za uresničevanje enakosti žensk in moških na posameznih področjih življenja žensk in moških v Republiki Sloveniji, je Resolucija o nacionalnem programu za enake možnosti žensk in moških 2015–2020 (Uradni list RS, št. 84/15). Njen temeljni namen je zmanjšati neenakost med spoloma na osmih prednostnih področjih: enaka ekonomska neodvisnost, usklajevanje poklicnega in zasebnega oziroma družinskega življenja, družba znanja brez spolnih stereotipov, socialna vključenost, zdravje žensk in moških, uravnotežena zastopanost žensk in moških na položajih odločanja, nasilje nad ženskami ter enakost spolov v zunanji politiki in mednarodnem razvojnem sodelovanju. Konkretne naloge in dejavnosti za doseganje ciljev in izvajanje ukrepov so opredeljene v periodičnih načrtih, ki se pripravljajo vsaki dve leti in natančneje določajo časovni rok ter način izvedbe.

Zakon v 14. členu določa, da mora vlada upoštevati načelo uravnotežene zastopanosti pri sestavi posvetovalnih in usklajevalnih organov, drugih delovnih teles in delegacij, ki jih ustanovi ali imenuje. To načelo mora biti upoštevano pri imenovanju ali predlaganju predstavnic in predstavnikov vlade v javna podjetja in druge osebe javnega prava. Zakon določa, da sta spola zastopana neuravnoteženo, če je zastopanost enega spola na posameznem področju družbenega življenja ali njegovem delu nižja od 40 %. Ker uravnotežena zastopanost ni vedno mogoča, zakon dopušča, da se načelo uravnotežene zastopanosti ne upošteva, če to iz objektivnih razlogov ni mogoče. Na podlagi zakona je vlada sprejela Uredbo o kriterijih za upoštevanje načela uravnotežene zastopanosti spolov (Uradni list RS, št. 103/04; v nadaljnjem besedilu: uredba), ki podrobneje določa izvajanje 14. člena zakona. Uredba za vsa naštetá telesa in organe določa upoštevanje

načela uravnotežene zastopanosti žensk in moških, ter način predlaganja sestave teles oziroma organov.

Za izboljšanje stanja na področju uravnotežene zastopanosti žensk in moških na položajih odločanja sta v Resoluciji o nacionalnem programu za enake možnosti žensk in moških 2015–2020 opredeljena tudi cilja povečanje deleža podzastopanega spola v vladnih telesih in osebah javnega prava ter povečanje deleža žensk pri odločanju v izobraževalnih, znanstvenih, visokošolskih, kulturnih, medijskih, športnih in drugih organizacijah. Stanje na področju uravnotežene zastopanosti spolov na položajih odločanja se spremlja v okviru poročanja o izvajanju Resolucije o nacionalnem programu za enake možnosti žensk in moških.

Zadnja analiza sklepov oz. imenovanj je bila opravljena za obdobje od 19. 9. 2018 do 31. 3. 2019. Analiza kaže, da so organi in telesa v precejšnji meri uravnoteženo zastopani glede na spol, vendar se kažejo določena odstopanja glede na obliko telesa oz. organa. Tako je bilo v medresorskih in drugih delovnih skupinah, komisijah, pogajalskih in koordinacijskih skupinah imenovanih nekaj manj kot 60% žensk; v upravnih odborih, odborih skladov, nadzornih odborih in pri imenovanjih na direktorska mesta zavodov zgolj tretjina žensk; v svetih zavodov, strokovnih svetih in pri drugih imenovanjih v mednarodne in EU organe ali organizacije pa približno 40% žensk. Stanje kaže na izrazitejšo nižjo zastopanost žensk na mestih odločanja z večjo močjo oz. veljavo – upravni in nadzorni odbori, direktorska mesta.

Obstoječa sistemska ureditev enakosti žensk in moških torej še vedno ne zagotavlja dejanske enakosti spolov v procesih odločanja na nacionalni in/ali lokalni ravni. Kljub deklarirani enakosti žensk in moških podatki namreč kažejo, da še nismo dosegli njihove uravnotežene zastopanosti na posameznih področjih družbenega življenja, zlasti na mestih odločanja v politiki, gospodarstvu in osebah javnega prava. S predlaganimi spremembami zakona se bodo dodatno krepile zaveze za doseganje enakosti žensk in moških v družbi oziroma za uravnoteženo zastopanost žensk in moških pri oblikovanju in sprejemanju odločitev, tako na ravni vlade kot samoupravnih lokalnih skupnosti in samoupravnih narodnih skupnosti.

2. CILJI, NAČELA IN POGLAVITNE REŠITVE PREDLOGA ZAKONA

2.1 Cilji

Enakost spolov je ena temeljnih vrednot Evropske unije in držav članic Sveta Evrope, k njenemu udejanjanju je Republika Slovenija zavezana tudi z ratifikacijo Konvencije Organizacije združenih narodov o odpravi vseh oblik diskriminacije žensk.

Politika Evropske unije na področju enakih možnosti spolov je usmerjena tudi v spodbujanje držav, da sprejemajo različne ukrepe za doseganje enakosti spolov. Eni takih ukrepov so t.i. pozitivni ukrepi, ki dopuščajo razlikovanje po spolu z namenom odpravljanja obstoječe neenakosti. Predlagani zakon temelji na izhodišču, da nihče ne sme biti zapostavljen ali imeti prednosti zgolj zaradi svojega spola, kar je v skladu z ustavnim načelom enakosti pred zakonom. Razlikovanje po spolu je dopustno in upravičeno le v primerih, kadar služi vzpostavljanju dejanske enakosti spolov. Različno obravnavanje moških in žensk je torej upravičeno tedaj, ko izravnava neugodnosti, ki izvirajo iz tradicionalno pogojenih družbenih vlog. Pozitivni ukrepi so torej ukrepi, ki omogočajo doseči dejansko (*de facto*) enakost, ne da bi pri tem povzročali diskriminacijo. Področja, na katerih se uporabljajo pozitivni ukrepi, ki dajejo prednost slabše zastopnemu spolu, so npr. področje trga dela, izobraževanja in usposabljanja ter odločanja ter vodenja oziroma vodstvenih mest.

Enakost žensk in moških pomeni, da so ženske in moški enako udeleženi na vseh področjih javnega in zasebnega življenja, da imajo enak položaj ter enake možnosti za uživanje vseh pravic in

za razvoj osebnih potencialov, s katerimi prispevajo k družbenemu razvoju, ter enako korist od rezultatov, ki jih prinaša razvoj. Uravnotežena zastopanost žensk in moških v procesih odločanja, tako v politiki kot v gospodarstvu in na vseh ostalih področjih življenja, je ena temeljnih predpostavk demokracije. Če polovico prebivalstva predstavljajo ženske, je družbeno pravično, da so polno udeležene tudi v procesih odločanja. Poleg argumenta družbene pravičnosti pa ne smemo pozabiti na izgubljen izobrazbeni in delovni potencial, ki ostaja neizrabljen, če polovici prebivalstva – v tem primeru ženskam – družba ne omogoča polnega sodelovanja v procesih odločanja na vseh ravneh in vseh področjih. Izkušnje držav, ki so že sprejele ukrepe za uravnoteženo zastopanost spolov pri odločanju, kažejo, da uvedba zakonskih obvez pozitivno vpliva na zadane cilje na področju enakosti žensk in moških kar se tiče zastopanosti v javnih podjetjih in drugih osebah javnega prava.

Predlagatelj je zato pripravil zakon s ciljem izboljšanja oziroma doseganja enakih možnosti žensk in moških oziroma povečanja deleža podzastopanega spola pri sestavi delovnih teles vlade ter organov upravljanja in nadzora oseb javnega prava ter pri imenovanju ali predlaganju predstavnic in predstavnikov samoupravne lokalne skupnosti in samoupravne narodne skupnosti v organe upravljanja in nadzora oseb javnega prava.

Podoben predlog zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o enakih možnostih žensk in moških (ZEMŽM-A) je v prejšnjem mandatu državnega zbora v sprejem predložila skupina poslank in poslancev s prvopodpisanim Sašem Tabakovičem. Predlog zakona je državni zbor potrdil v drugi obravnavi na seji pristojnega delovnega telesa. Odbor za delo, družino, socialne zadeve in invalide je namreč na 72. nujni seji 12. 4. 2018 oblikoval besedilo dopolnjenega predloga zakona. Dopolnjen predlog zakona je bil uvrščen na dnevni red 61. izredne seje državnega zbora, vendar je bila seja zaradi neizglasovanega dnevnega reda odpovedana. Podporo predlogu zakona je podala tudi Komisija Državnega sveta za socialno varstvo, delo, zdravstvo in invalide (26. 3. 2018, št. 000-04-1/2018/4), zakon pa je podprl tudi Klub parlamentark (14. 3. 2018, št. 000-04/18-3).

2.2 Načela

Načelo enakosti žensk in moških je eno temeljnih načel prava Evropske unije. Pogodba o delovanju Evropske unije določa odpravljanje neenakosti in spodbujanje enakosti med moškimi in ženskami (člen 8), pri opredeljevanju in izvajanju svojih politik in dejavnosti pa si mora Evropska unija prizadevati za boj proti diskriminaciji na podlagi številnih osebnih okoliščin, med drugim spola.

Države članice Evropske unije in pogodbenice konvencij ter drugih zavezujočih dokumentov Organizacije združenih narodov in Sveta Evrope imamo dolžnost vzpostavljanja razmer, v katerih bo zagotovljena dejanska (*de facto*) enakost žensk in moških ter njihova uravnotežena zastopanost na posameznih področjih družbenega življenja. Države so zato zavezane k sprejemanju ustreznih zakonodajnih, političnih in drugih primernih ukrepov, vključno s pozitivnimi ukrepi, ki omogočajo dosego dejanske enakosti spolov. Predlog zakona je namenjen odpravljanju vrzeli, ki obstaja med formalno (*de iure*) enakopravnostjo in dejansko (*de facto*) enakostjo, doseganju enakosti spolov in odpravljanju oziroma preprečevanju spolne diskriminacije.

Predlog zakona ne odstopa od drugih načel, ki so bila upoštevana že ob pripravi veljavnega zakona.

2.3 Poglavitne rešitve

Pričujoči predlog zakona predstavlja nadgradnjo predloga poslanskega zakona, ki je bil umeščen na dnevni red 61. izredne seje državnega zbora prejšnjega sklica. Predlog je dopolnjen z dopustnimi izjemami od uveljavljanja načela uravnotežene zastopanosti spolov. Ker se je s poslanskim

predlogom sprememb Zakona o enakih možnostih žensk in moških del materije Uredbe o kriterijih za upoštevanje načela uravnotežene zastopanosti spolov prenašal na zakonsko raven, predlog na zakonsko raven prenaša še del uredbe, ki opredeljuje izjeme od načela uravnotežene zastopanosti. S tem so imenovanja tako za vladno kot lokalno raven urejena z zakonskimi določbami in uredba lahko preneha veljati. V praksi se je izkazalo kot nesmiselno podrobno opredeliti postopek imenovanj, saj gre za veliko raznolikost zavezancev in specifike imenovanj. Zato se s predlagano ureditvijo posameznih načinov imenovanja na vladni in na lokalni ravni ne predpisuje in je prepuščena predlagateljem, s predlogom zakona pa zasledujemo cilj, torej bolj uravnoteženo zastopanost žensk in moških pri odločanju.

Zakon o enakih možnostih žensk in moških nadgrajuje in dopolnjuje obstoječe pravne instrumente o enakosti spolov in enakih možnostih žensk in moških v Republiki Sloveniji na tistih točkah, ki dopuščajo različno obravnavanje žensk in moških, vendar le v primerih, ko temelji na legitimnih ciljih in so ukrepi za doseg te ciljev določeni racionalno in sorazmerno glede na objektivno ugotovljene razlike med ženskami in moškimi. S posebnimi ukrepi se odstranjujejo objektivne ovire za neuravnoteženo zastopanost spolov oziroma za neenak položaj oseb enega spola ali dajejo posebne ugodnosti v smislu vzpodbude manj zastopanemu spolu oziroma spolu, ki je v neenakem položaju, ki pa morajo biti utemeljene in sorazmerne glede na namen posebnega ukrepa. S podvrsto posebnih ukrepov, pozitivnimi ukrepi, ob izpolnjevanju enakih pogojev in meril dajemo prednost osebam tistega spola, ki je na določenem področju slabše zastopan oziroma je v manj ugodnem položaju.

14. člen zakona določa, da mora Vlada Republike Slovenije upoštevati načelo uravnotežene zastopanosti pri sestavi posvetovalnih in usklajevalnih organov, drugih delovnih teles in delegacij, ki jih ustanovi ali imenuje. Prav tako mora biti to načelo upoštevano pri imenovanju oziroma predlaganju predstavnic in predstavnikov vlade v organe upravljanja in nadzora oseb javnega prava. V praksi uravnotežena zastopanost ni vedno mogoča, npr. ko se imenuje oziroma predlaga samo ena predstavnica oziroma predstavnik, če je telo sestavljeno iz neparnega števila članic in članov, ko so določene osebe članice oziroma člani telesa zaradi svoje funkcije, ko na posameznem področju ni na razpolago kandidatki oziroma kandidatu enega spola, zato zakon dopušča določene izjeme. Z namenom večje preglednosti in učinkovitosti so izjeme prenesene z uredbene na zakonsko raven. Ker se potrebe prebivalstva velikokrat naslavlja v lokalnih skupnostih, samoupravne lokalne skupnosti pa svoje predstavnice in predstavnike imenujejo v številne organe upravljanja in nadzora oseb javnega prava, predlagana sprememba k uresničevanju načela uravnotežene zastopanosti pri tovrstnih imenovanjih zavezuje tudi njih. Ker tudi samoupravne narodne skupnosti imenujejo in predlagajo svoje predstavnice in predstavnike v organe upravljanja in nadzora oseb javnega prava, je zaradi ustavnega načela enakosti pred zakonom potrebno, da načelo uravnotežene zastopanosti po spolu zavezuje tudi njih.

3. OCENA FINANČNIH POSLEDIC PREDLOGA ZAKONA ZA DRŽAVNI PRORAČUN IN DRUGA JAVNA FINANČNA SREDSTVA

Predlog zakona ne predvideva porabe proračunskih sredstev v obdobju, za katerega je bil državni proračun že sprejet.

Predlog zakona nima posledic za druga javnofinančna sredstva.

Predlog zakona ne predvideva porabe dodatnih proračunskih sredstev v letih 2019 in 2020.

4. NAVEDBA, DA SO SREDSTVA ZA IZVAJANJE ZAKONA V DRŽAVNEM PRORAČUNU

ZAGOTOVLJENA, ČE PREDLOG ZAKONA PREDVIDEVA PORABO PRORAČUNSKIH SREDSTEV V OBDOBJU, ZA KATERO JE BIL DRŽAVNI PRORAČUN ŽE SPREJET

Predlog zakona ne predvideva porabe proračunskih sredstev v obdobju, za katerega je bil državni proračun že sprejet.

5. PRIKAZ UREDITVE V DRUGIH PRAVNIH SISTEMIH IN PRILAGOJENOSTI PREDLAGANE UREDITVE PRAVU EVROPSKE UNIJE

Gradiva ni potrebno usklajevati s pravnim redom Evropske unije.

Zaradi uveljavljanja načela uravnotežene zastopanosti žensk in moških na mestih odločanja države sprejemajo različne zakonske ukrepe. Največ držav je takšne ukrepe sprejelo na področju političnega in gospodarskega odločanja. Zakoni praviloma določajo minimalni delež vsakega od spolov, kadar gre za politično odločanje, pa dodatno še umeščanje na kandidatne liste. Praksa uvedbe zakonskih določil, ki bi urejala uravnoteženo zastopnost spolov v različnih organih in delovnih telesih vlade, ni znana, se pa na tem področju sprejemajo nezakonodajni ukrepi, npr. akcijski načrti.

V nadaljevanju je predstavljenih nekaj uspešnejših ureditev področja:

Norveška je bila prva, ki je z zakonom določila, da mora biti najmanj 40 % vsakega spola v upravnih odborih družb, ki kotirajo na borzi, in v podjetjih, kjer je lastnica država ali občina. Zakon je bil sprejet leta 2003.

Irska je zakon, ki določa, da morajo podjetja v državni lasti v upravnih odborih dosegati 40 % zastopnost vsakega od spolov, sprejela leta 2004.

Islandija je leta 2010 sprejela zakon, ki javna podjetja in podjetja v javni lasti z več kakor 50 zaposlenimi zavezuje, da mora imeti vsak spol najmanj 40 % mest v tri- ali veččlanskih upravah.

Italija je leta 2011 sprejela zakon, ki podjetja, ki kotirajo na borzi, in podjetja v državni lasti zavezuje k tretjinski zastopanosti vsakega od spolov v upravnih odborih.

Avstrija je leta 2011 sprejela državni akcijski načrt, kjer mora biti zastopnost žensk v organih odločanja v javnem sektorju 50 %, v organih javne televizije 45 % in 40 % v organih odločanja univerz. Istega leta je sprejela tudi zakon, ki določa, da morajo imeti družbe v večinski lasti države 35 % vsakega spola v upravnih odborih.

Finska je leta 2008 sprejela akcijski načrt, ki določa, da morajo imeti podjetja v državni lasti na mestih odločanja najmanj 40 % vsakega od spolov, vidik enakosti spolov mora pri imenovanju svojih predstavnic in predstavnikov upoštevati tudi vlada.

6. PRESOJA POSLEDIC, KI JIH BO IMEL SPREJEM ZAKONA

6.1 Presoja administrativnih posledic

Predlog zakona ne bo povzročil administrativnih posledic.

6.2 Presoja posledic za okolje, vključno s prostorskimi in varstvenimi vidiki, in sicer za:

Predlog zakona ne bo povzročil posledic za okolje.

6.3 Presoja posledic za gospodarstvo, in sicer za:

Predlog zakona ne bo povzročil posledic za gospodarstvo.

6.4 Presoja posledic za socialno področje, in sicer za:

Predlog zakona bo prispeval k udejanjanju enega temeljnih načel enakosti spolov - večji uravnoveženi zastopanosti žensk in moških v procesih odločanja.

6.5 Presoja posledic za dokumente razvojnega načrtovanja, in sicer za:

Predlog zakona ne bo povzročil posledic za dokumente razvojnega načrtovanja.

6.6 Presoja posledic za druga področja

Predlog zakona ne bo povzročil posledic na drugih področjih.

6.7 Izvajanje sprejetega predpisa:

a) Predstavitev sprejetega zakona:

Sprejeti predpis bo objavljen v Uradnem listu Republike Slovenije in na spletnih straneh predlagatelja. Dodatno bodo o uveljavitvi obveščeni vsi deležniki na katere se predpis nanaša, torej ministrstva in vladne službe ter reprezentativna združenja samoupravnih lokalnih skupnosti in samoupravni narodni skupnosti.

b) Spremljanje izvajanja sprejetega predpisa:

Izvajanje sprejetega predpisa bo spremljalo ministrstvo, pristojno za enake možnosti.

6.8 Druge pomembne okoliščine v zvezi z vprašanji, ki jih ureja predlog zakona

Ni drugih pomembnih okoliščin, ki jih ureja predlog zakona.

7. PRIKAZ SODELOVANJA JAVNOSTI PRI PRIPRAVI PREDLOGA ZAKONA:

Predlog zakona je bil 6. 3. 2019 poslan v medresorsko usklajevanje vsem ministrstvom in vladnim službam ter združenjem in skupnosti občin. Objavljen je bil tudi na portalu E-demokracija in na **s p l e t n i s t r a n i m i n i s t r s t v a** (http://www.mdds.gov.si/si/zakonodaja_in_dokumenti/predpisi_v_pripravi/). Rok za pripombe je bil 9. 4. 2019. Predlog zakona je bil 20. 5. 2019 poslan v mnenje krovnicima organizacijama italijanske in madžarske narodne skupnosti.

Pripombe, ki so bile na predlog zakona pisno posredovane v okviru poteka javne razprave (Zagovornik načela enakosti, Zveza svobodnih sindikatov Slovenije in Ženski lobi Slovenije), so bile upoštevane v največji možni meri.

V predlogu zakona so upoštevane bistvene vsebinske pripombe glede črtanja nekaterih (pete in šeste alineje drugega odstavka 14. člena in tretjega odstavka 30.a člena) izjem k izvajanju načela uravnovežene zastopanosti spolov. Zožitev izjem bo pripomogla k uresničitvi našega cilja, to je uravnovežena zastopanost spolov. Ker v praksi ni mogoče vedno zagotoviti načela uravnovežene zastopanosti spolov, mora obstajati izjema za primere, ko ni na izbiro osebe določenega spola, ki pozna področje dela in bi ustrezno zastopala interese predlagatelja.

V predlogu zakona so bile upoštevane pripombe, da z načelom uravnotežene zastopanosti spolov pri imenovanju ali predlaganju predstavnic ali predstavnikov v organe upravljanja in nadzora oseb javnega prava zavežemo tudi pristojne organe samoupravne narodne skupnosti. Predlog zakona je bil 20. 5. 2019 poslan v mnenje krovnicima organizacijama italijanske in madžarske narodne skupnosti. Ker se na poziv niso odzvali, se šteje, da na predlog niso imeli pripomb, na kar so bili opozorjeni.

Bistvena mnenja, predlogi in pripombe, ki niso bili upoštevani, ter razlogi za neupoštevanje:

- predlogi določb glede nadzora izvrševanja določb zakona in posledice neizvajanja z določitvijo sankcij (ker gre za zakon, ki zavezuje vlado in lokalno samoupravo, ni potrebe po dodatnem nadzoru, saj v veljavni zakonodaji že obstaja dovolj varovalk za izvajanje določb, prav tako pa mora vsak javni uslužbenec oz. javna uslužbenka izvrševati javne naloge strokovno, na podlagi in v mejah ustave, zakonov in podzakonskih predpisov. Ob tem je treba dodati, da veljavni zakon v 14. členu že sedaj določa, da mora Vlada Republike Slovenije upoštevati načelo uravnotežene zastopanosti spolov, poseben nadzor tudi v veljavnemu zakonu ni predpisan);
- predlogi določb, ki vsebinsko ne sodijo v predlog zakona (v zvezi z izboljšanjem uravnotežene zastopanosti spolov na najvišjih položajih v gospodarstvu, glede plačne vrzeli, starostne raznolikosti).

8. PODATEK O ZUNANJEM STROKOVNJAKU OZIROMA PRAVNI OSEBI, KI JE SDELOVALA PRI PRIPRAVI PREDLOGA ZAKONA, IN ZNESKU PLAČILA ZA TA NAMEN:

Pri pripravi predloga zakona zunanji strokovnjak/strokovnjakinja oziroma pravna oseba ni sodelovala.

9. NAVEDBA, KATERI PREDSTAVNIKI PREDLAGATELJA BODO SDELOVALI PRI DELU DRŽAVNEGA ZBORA IN DELOVNIH TELES

- mag. Ksenija Klampfer, ministrica za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti,
- Breda Božnik, državna sekretarka,
- Tilen Božič, državni sekretar,
- mag. Maruša Gortnar, vodja Sektorja za enake možnosti.

II. BESEDILO ČLENOV

1. člen

V Zakonu o enakih možnostih žensk in moških (Uradni list RS, št. 59/02, 61/07 – ZUNEO-A in 33/16 – ZVarD) se v drugem odstavku 6. člena, drugem in tretjem odstavku 11. člena, drugem odstavku 13. člena, prvem odstavku 15. člena, drugem in tretjem odstavku 16. člena in naslovu 1.2. besedilo »Urad za enake možnosti« v vseh sklonih, v drugem odstavku 30. člena pa beseda »uradom« nadomesti z besedilom »ministrstvo, pristojno za enake možnosti« v ustreznem sklonu.

2. člen

14. člen se spremeni tako, da se glasi:

»14. člen

(načelo uravnotežene zastopanosti spolov na ravni vlade)

(1) Vlada upošteva načelo uravnotežene zastopanosti spolov, to je najmanj 40 % zastopanost enega spola pri sestavi posvetovalnih in usklajevalnih organov, delovnih teles ter delegacij, ki jih ustanovi po zakonu, ki ureja Vlado Republike Slovenije, in po poslovniku, ki ureja delo Vlade Republike Slovenije, kakor tudi pri imenovanju ali predlaganju predstavnic in predstavnikov vlade v organe upravljanja in nadzora oseb javnega prava.

(2) Ne glede na prejšnji odstavek načela uravnotežene zastopanosti spolov ni mogoče upoštevati:

- pri imenovanju ali predlaganju edine predstavnice ali predstavnika;
- pri imenovanju ali predlaganju treh predstavnic ali predstavnikov, pri čemer mora biti med imenovanimi ali predlaganimi predstavnicami ali predstavniki vsaj en predstavnik ali predstavnica vsakega od spolov, razen če to ni mogoče zaradi izjem iz tretje in četrte alineje tega odstavka;
- če je članstvo določeno zaradi funkcije;
- če v času priprave predloga ni na izbiro osebe določenega spola, ki pozna področje dela in bi ustrezno zastopala interese predlagatelja ter izpolnjuje druge pogoje, določene v aktu o ustanovitvi delovnega telesa vlade ali osebe javnega prava oziroma v predpisu.«.

3. člen

18. člen se spremeni tako, da se glasi:

»18. člen

(naloge ministrstva, pristojnega za enake možnosti)

(1) Poleg nalog iz 15. in 16. člena tega zakona opravlja ministrstvo, pristojno za enake možnosti, na področju ustvarjanja enakih možnosti še naslednje naloge:

- spremlja izvajanje določb tega zakona in predpisov, izdanih na njegovi podlagi;
- spremlja posamezna področja družbenega življenja z vidika enakosti spolov ter vladi in ministrstvom predlaga sprejem oziroma spremembo zakonov in drugih predpisov ter sprejem drugih ukrepov;
- usklajuje dejavnosti, namenjene izvajanju integracije načela enakosti spolov, vključno z nudenjem strokovne podpore pri vzpostavljanju ustreznih metod in tehnik;
- usklajuje pripravo nacionalnega programa in spremlja njegovo izvajanje;
- usklajuje pripravo poročil o izpolnjevanju mednarodnih obveznosti Republike Slovenije na področju ustvarjanja enakih možnosti;
- daje pobude za raziskave in analize, potrebne za izvajanje nacionalnega programa;
- sodeluje z nevladnimi organizacijami, ki delujejo na področju enakih možnosti, in sofinancira njihove projekte ali dejavnosti.

(2) Pogoje in merila za sofinanciranje projektov oziroma dejavnosti iz sedme alineje prejšnjega odstavka določi vlada.«.

4. člen

Za 30. členom se doda nov 30.a člen, ki se glasi:

»30.a člen

(načelo uravnotežene zastopanosti spolov na ravni samoupravne lokalne skupnosti in samoupravne narodne skupnosti)

(1) Pristojni organ samoupravne lokalne skupnosti pri imenovanju ali predlaganju predstavnic ali predstavnikov samoupravne lokalne skupnosti v organe upravljanja in nadzora oseb javnega prava upošteva načelo uravnotežene zastopanosti spolov, to je najmanj 40 % zastopanost enega spola.

(2) Pristojni organ samoupravne narodne skupnosti pri imenovanju ali predlaganju predstavnic ali predstavnikov samoupravne narodne skupnosti v organe upravljanja in nadzora oseb javnega prava upošteva načelo uravnotežene zastopanosti spolov, to je najmanj 40 % zastopanost enega spola.

(3) Ne glede na prvi in drugi odstavek tega člena načela uravnotežene zastopanosti spolov ni mogoče upoštevati:

- pri imenovanju ali predlaganju edine predstavnice ali predstavnika;
- pri imenovanju ali predlaganju treh predstavnic ali predstavnikov, pri čemer mora biti med imenovanimi ali predlaganimi predstavnicami ali predstavniki najmanj en predstavnik ali ena predstavnica vsakega od spolov, razen če to ni mogoče zaradi izjem iz tretje in četrte alineje tega odstavka;
- če je članstvo določeno zaradi funkcije;
- če v času priprave predloga ni na izbiro osebe določenega spola, ki pozna področje dela in bi ustrezno zastopala interese predlagatelja ter izpolnjuje druge pogoje, določene v aktu o ustanovitvi osebe javnega prava oziroma v predpisu.«.

5. člen

Naslov oddelka »3. Politične stranke« in 31. člen se črtata.

6. člen

Naslov poglavja » V. KAZENSKÉ DOLOČBE« ter 33., 34. in 35. člen se črtajo.

PREHODNA IN KONČNE DOLOČBE

7. člen

(postopki v teku)

Postopki imenovanj ali predlaganj predstavnic in predstavnikov, začeti pred začetkom veljavnosti tega zakona, se dokončajo po dosedanjih predpisih.

8. člen

(prenehanje veljavnosti)

Z dnem začetka veljavnosti tega zakona preneha veljati Uredba o kriterijih za upoštevanje načela uravnotežene zastopanosti spolov (Uradni list RS, št. 103/04).

9. člen

(začetek veljavnosti)

Ta zakon začne veljati petnajsti dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

III. OBRAZLOŽITEV

K 1. členu

Zaradi ukinitve Urada za enake možnosti in prenosa delovnega področja na Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti je treba povsod, kjer je v zakonu navedeno besedilo »Urad za enake možnosti«, to nadomestiti z besedilom "ministrstvo, pristojno za enake možnosti".

K 2. členu

S tem členom se spreminja prvi odstavek 14. člena tako, da je načelo uravnotežene zastopanosti spolov jasno opredeljeno v členu, in sicer to pomeni najmanj 40-odstotno zastopanost vsakega spola. Ker je uravnotežena zastopanost spolov pomembna predvsem na mestih odločanja, se v prvem odstavku izrecno navaja, da je načelo uravnotežene zastopanosti spolov treba upoštevati pri imenovanju ali predlaganju predstavnic in predstavnikov vlade v organe upravljanja in nadzora oseb javnega prava. V členu se doda nov drugi odstavek, ki opredeljuje izjeme od načela uravnotežene zastopanosti spolov. V praksi zaradi različnih objektivnih razlogov ni mogoče vedno zagotoviti načela uravnotežene zastopanosti spolov, zato člen jasno in natančno opredeljuje izjeme. Veljavni zakon izjem ne opredeljuje, temveč to prepušča podzakonskemu predpisu, tj. Uredbi o kriterijih za upoštevanje načela uravnotežene zastopanosti spolov. Zaradi večje jasnosti in preglednosti ter učinkovitejšega izvajanja v praksi je smiselno, da so izjeme opredeljene v

zakonu.

K 3. členu

S tem členom se črta osma alineja prvega odstavka 18. člena osnovnega zakona, ki določa, da se letno poroča vladi o aktivnostih in ugotovitvah zagovornice oziroma zagovornika enakih možnosti žensk in moških. Z dnem začetka veljavnosti Zakona o varstvu pred diskriminacijo (Uradni list RS, št. 33/16 in 21/18 – ZNOrg) je namreč prenehal veljati 20. člen Zakona o enakih možnostih žensk in moških (Uradni list RS, št. 59/02 in 61/07 – ZUNEO-A), ki je določal delovanje zagovornice oziroma zagovornika enakih možnosti žensk in moških. Zaradi ukinitve Urada za enake možnosti in prenosa delovnega področja na Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti je treba v naslovu in prvem odstavku, kjer je v zakonu navedeno besedilo »urada« oziroma »Urad za enake možnosti (v nadaljnjem besedilu: urad)«, to nadomestiti z besedilom »ministrstvo, pristojno za enake možnosti« v ustreznem sklonu.

K 4. členu

S tem členom se doda nov 30.a člen, s katerim se k spoštovanju načela uravnotežene zastopanosti spolov zavezujejo tudi samoupravne lokalne skupnosti pri imenovanju ali predlaganju predstavnic in predstavnikov samoupravne lokalne skupnosti v organe upravljanja in nadzora oseb javnega prava ter določajo izjeme od tega načela. Samoupravne lokalne skupnosti in vlada predlagajo oziroma imenujejo predstavnice in predstavnike v organe upravljanja in nadzora oseb javnega prava, zato je smiselno, da tudi zanje velja načelo uravnotežene zastopanosti spolov pri imenovanju in predlaganju predstavnikov in predstavnic v organe upravljanja in nadzora oseb javnega prava. Ker tudi samoupravne narodne skupnosti imenujejo ali predlagajo svoje predstavnice in predstavnike v organe upravljanja in nadzora oseb javnega prava, je zaradi ustavnega načela enakosti pred zakonom potrebno, da načelo uravnotežene zastopanosti po spolu zavezuje tudi njih. V praksi zaradi različnih objektivnih razlogov ni mogoče vedno zagotoviti načela uravnotežene zastopanosti spolov, zato člen jasno in natančno opredeljuje izjeme.

K 5. členu

S spremembo Ustave Republike Slovenije oziroma njenega 43. člena (četrti odstavek) je bilo omogočeno, da se z zakonom določijo ukrepi za spodbujanje enakih možnosti žensk in moških pri kandidiranju na volitvah v državne organe in organe lokalnih skupnosti. Ta določba se je nato konkretizirala v Zakonu o volitvah poslancev iz Republike Slovenije v Evropski parlament, v Zakonu o spremembah in dopolnitvah Zakona o lokalnih volitvah in v Zakonu o spremembah in dopolnitvah Zakona o volitvah v državni zbor, ki določajo obveznost zagotavljanja najnižjega deleža žensk in moških na kandidatnih listah, t. i. spolne kvote. Z uvedbo t. i. spolnih kvot ni več potrebe, da bi morale politične stranke, vpisane v register strank, vsaka štiri leta sprejeti posebni načrt za spodbujanje uravnotežene zastopanosti spolov. Zato se naslov oddelka »3. Politične stranke« in 31. člen črtata.

K 6. členu

Ker se črta 31. člen, se črta tudi 35. člen, ki določa globe za politične stranke. Dodatno se črtata 33. in 34. člen osnovnega zakona, ki se nanašata na kršitve 8. in 19. člena osnovnega zakona. Ta dva člena sta prenehala veljati na podlagi 22. člena Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o uresničevanju načela enakega obravnavanja (Uradni list RS, št. 61/07), Zakon o uresničevanju načela enakega obravnavanja pa je v letu 2016 v celoti prenehal veljati z dnem začetka veljavnosti Zakona o varstvu pred diskriminacijo (Uradni list RS, št. 33/16 in 21/18 –

ZNOrg). Zato se črta tudi naslov poglavja » V. KAZENSKE DOLOČBE«.

K 7. členu

S tem členom se določa, da se določbe tega zakona ne uporabljajo za postopke imenovanja ali predlaganja predstavnic in predstavnikov na ravni vlade ter samoupravnih lokalnih skupnosti in samoupravnih narodnih skupnosti v organe upravljanja in nadzora oseb javnega prava, ki so se začeli pred začetkom veljavnosti zakona in do začetka veljavnosti zakona še niso končani.

K 8. členu

Ker se imenovanje in predlaganje predstavnikov in predstavnic tako za vladno kakor tudi lokalno raven urejata na zakonski ravni in se izjeme od načela uravnotežene zastopanosti spolov iz Uredbe o kriterijih za upoštevanje načela uravnotežene zastopanosti spolov prenašajo na zakonsko raven, je smiselno, da uredba preneha veljati. Prav tako se je v praksi izkazalo, da je bilo izvajanje v uredbi opredeljenih postopkov in načinov imenovanj in predlaganj predstavnikov in predstavnic vlade ter njihovih namestnikov in namestnic v vladnih telesih in osebah javnega prava preveč natančno opredeljeno, kar je bilo neučinkovito, zahtevno in dolgotrajno. Zaradi raznolikosti organov in posebnosti glede imenovanj je ustrežnejše, da se posamezni načini imenovanj ne predpisujejo podrobno, temveč je to prepuščeno predlagateljem.

K 9. členu

Končna določba, s katero je določen *vacatio legis*.

IV. BESEDILO ČLENOV, KI SE SPREMINJAJO

6. člen (splošni ukrepi)

(1) Splošni ukrepi so ukrepi normativne narave, s katerimi se v zakonih na posameznem področju prepoveduje diskriminacija zaradi spola ali zapoveduje določeno vedenje in ravnanje za doseg enakega obravnavanja spolov, ter se določijo sankcije v primeru kršitve te prepovedi oziroma zapovedi.

(2) Splošni ukrepi so tudi ukrepi politične narave, zlasti aktivnosti vlade in Urada za enake možnosti, namenjene ustvarjanju enakih možnosti z vidika posameznice in posameznika ter širše javnosti, programi dejavnosti in strategije razvoja področij družbenega življenja, določeni v nacionalnem programu za enake možnosti žensk in moških, v nacionalnih programih za posamezna področja družbenega življenja ter v drugih političnih dokumentih.

11. člen (vlada in ministrstva)

(1) Spodbujanje in ustvarjanje enakih možnosti po tem zakonu je predvsem naloga vlade in ministrstev, ki v okviru svojih pristojnosti vsako na svojem delovnem področju z ustreznimi splošnimi in posebnimi ukrepi, opredeljenimi v tem zakonu, uresničujejo cilje tega zakona.

(2) Ministrstva pri pripravi predpisov in drugih ukrepov, ki posegajo na področja, pomembna za ustvarjanje enakih možnosti, upoštevajo vidik enakosti spolov in pri tem sodelujejo z Uradom za enake možnosti ter upoštevajo njegove predloge in mnenja. Ministrstva morajo pridobiti mnenje in predloge Urada za enake možnosti o predlogih zakonov in drugih aktov, ki posegajo na področja, pomembna za ustvarjanje enakih možnosti, še preden jih pošljejo vladi v odločitev.

(3) Urad za enake možnosti in ministrstva v okviru svojih pristojnosti spremljajo in

preučujejo tudi druge oblike diskriminacije zaradi spola, ki predstavljajo oviro za ustvarjanje enakih možnosti po tem zakonu, kot na primer nasilje, ki izhaja iz neenakih razmerij med spoloma, ter jih upoštevajo pri svojih ukrepih za doseganje namena tega zakona.

13. člen **(koordinatorice oziroma koordinatorji v ministrstvih)**

(1) Ministrice oziroma ministri vsak za svoje delovno področje določijo uradnico oziroma uradnika v ministrstvu, ki opravlja naloge koordinatorice oziroma koordinatorja za enake možnosti žensk in moških.

(2) Koordinatorica oziroma koordinator iz prejšnjega odstavka skrbi za izvajanje nalog, ki jih ima ministrstvo na podlagi tega zakona, ter pri tem sodeluje z Uradom za enake možnosti.

14. člen **(delovna telesa vlade in ministrstev)**

(1) Vlada upošteva načelo uravnotežene zastopanosti spolov pri sestavi posvetovalnih in usklajevalnih organov, drugih delovnih teles ter delegacij, ki jih ustanovi po zakonu o Vladi Republike Slovenije in po svojem poslovniku, kakor tudi pri imenovanju ali predlaganju predstavnic in predstavnikov vlade v javnih podjetjih ter v drugih osebah javnega prava, razen če to iz objektivnih razlogov ni mogoče.

(2) Obveznost iz prvega odstavka zavezuje tudi ministrice in ministre pri sestavi strokovnih svetov, ki jih ustanovijo po zakonu o državni upravi.

15. člen **(vsebina nacionalnega programa)**

(1) Vlada predloži državnemu zboru predlog resolucije o nacionalnem programu za enake možnosti žensk in moških (v nadaljnjem besedilu: nacionalni program), ki temelji na predlogih ministrstev, Urada za enake možnosti, lokalnih skupnosti, socialnih partnerjev, nevladnih organizacij in drugih organizacij civilne družbe ter posameznih strokovnjakinj in strokovnjakov.

(2) Nacionalni program določi temeljne politike enakih možnosti, v katerem poleg obveznih vsebin, ki so predpisane za vse dolgoročne programske dokumente, posebej določi:

- cilje ter ukrepe za doseg ciljev na posameznih področjih družbenega življenja, predvsem na področju delovnih razmerij, socialnega in zdravstvenega varstva, izobraževanja, družinskih razmerij, nasilja nad ženskami in zastopanosti obeh spolov v javnem življenju;
- odgovornost za izvajanje ukrepov iz prejšnje alineje;
- opredeli vsebino in nosilce periodičnih načrtov za izvajanje usmeritev in nalog iz nacionalnega programa na posameznih področjih družbenega življenja (v nadaljnjem besedilu: periodični načrti);
- opredeli podatke, ki se bodo v okviru dejavnosti državne statistike, anket ali mnenjskih raziskav zbirali, obdelovali, povezovali, shranjevali, analizirali in izkazovali ločeno po spolu;
- opredeli način spremljanja in poročanja o izvajanju nacionalnega programa;
- opredeli okvirni obseg sredstev za izvedbo ukrepov iz nacionalnega programa ter način njihovega zagotavljanja.

16. člen **(periodični načrti)**

(1) Periodični načrti so izvedbeni akti nacionalnega programa, ki za posamezno področje družbenega življenja opredelijo potrebne aktivnosti za obdobje dveh let.

(2) Predlog vsakokratnega periodičnega načrta na podlagi poročil o preteklem dveletnem obdobju in morebitnih dodatnih predlogov posameznih ministrstev pripravi Urad za enake možnosti in ga predloži v sprejem vladi.

(3) Ministrstva pošljejo Uradu za enake možnosti poročilo iz prejšnjega odstavka najkasneje dva meseca pred iztekom vsakokratnega periodičnega načrta.

1.2. Urad za enake možnosti

18. člen (naloge urada)

(1) Poleg nalog iz 15., 16. in 19. člena tega zakona opravlja Urad za enake možnosti (v nadaljnjem besedilu: urad) na področju ustvarjanja enakih možnosti še naslednje naloge:

- spremlja izvajanje določb tega zakona ter predpisov, izdanih na njegovi podlagi;
- spremlja posamezna področja družbenega življenja z vidika enakosti spolov ter vladi in ministrstvom predlaga sprejem oziroma spremembo zakonov in drugih predpisov ter sprejem drugih ukrepov;
- koordinira dejavnosti, namenjene izvajanju integracije načela enakosti spolov, vključno z nudenjem strokovne podpore pri razvijanju ustreznih metod in tehnik;
- koordinira pripravo nacionalnega programa ter spremlja njegovo izvajanje;
- koordinira pripravo nacionalnih poročil o izpolnjevanju mednarodnih obveznosti Republike Slovenije na področju ustvarjanja enakih možnosti;
- daje pobude za raziskave in analize, potrebne za izvajanje nacionalnega programa;
- sodeluje z nevladnimi organizacijami, ki delujejo na področju enakih možnosti, in sofinancira njihove projekte ali dejavnosti;
- letno, najkasneje do konca aprila za preteklo leto, poroča vladi o aktivnostih in ugotovitvah zagovornice oziroma zagovornika enakih možnosti žensk in moških.

(2) Pogoje in kriterije za sofinanciranje projektov oziroma dejavnosti iz sedme alineje prejšnjega odstavka na predlog predstojnice oziroma predstojnika urada določi vlada.

30. člen (vloga samoupravnih lokalnih skupnosti pri uresničevanju ciljev zakona)

(1) Samoupravne lokalne skupnosti spodbujajo in ustvarjajo enake možnosti v okviru svojih pristojnosti ter pri sprejemanju ukrepov in aktivnosti, pomembnih za ustvarjanje enakih možnosti, upoštevajo vidik enakosti spolov.

(2) Samoupravne lokalne skupnosti imajo lahko koordinatorico oziroma koordinatorja za enake možnosti, ki sodeluje pri pripravi in izvajanju nacionalnega programa iz 15. člena tega zakona v delu, ki se nanaša na samoupravne lokalne skupnosti, predlaga ukrepe in aktivnosti na področju ustvarjanja enakih možnosti ter ima svetovalno vlogo pri oblikovanju rešitev za doseganje namena tega zakona v okviru posamezne lokalne skupnosti. Koordinatorica oziroma koordinator za enake možnosti pri izvajanju teh nalog sodeluje z uradom.

(3) Organi samoupravnih lokalnih skupnosti so dolžni pri načrtovanju razvoja in sprejemanju drugih odločitev obravnavati predloge ukrepov in aktivnosti, ki jih predlagajo koordinatorice oziroma koordinatorji za enake možnosti in jih ustrezno upoštevati.

3. Politične stranke

31. člen (načrt)

(1) Politične stranke, vpisane v register strank, vsaka štiri leta sprejmejo načrt, v katerem se opredelijo do vprašanja uravnotežene zastopanosti obeh spolov ter v skladu z opredelitvijo določijo načine in ukrepe za spodbujanje bolj uravnotežene zastopanosti žensk in moških v organih stranke, na kandidatnih listah za volitve v državni zbor in v organe lokalnih skupnosti ter za volitve predsednice oziroma predsednika republike.

(2) Politične stranke iz prejšnjega odstavka predložijo načrt uradu v treh mesecih po njegovem sprejemu.

V. KAZENSKE DOLOČBE

33. člen

(1) Z denarno kaznijo najmanj 500.000 tolarjev se kaznuje za prekršek pravna oseba, če izvaja pozitivne ukrepe brez soglasja urada (četrti odstavek 8. člena).

(2) Z denarno kaznijo najmanj 80.000 tolarjev se za prekršek iz prejšnjega odstavka kaznuje odgovorna oseba državnega organa, državne organizacije ali organa samoupravne lokalne skupnosti.

34. člen

(1) Z denarno kaznijo od 100.000 do 300.000 tolarjev se kaznuje za prekršek pravna oseba, če uradu na njegovo zahtevo ne da poročila o izvajanju pozitivnih ukrepov (drugi odstavek 19. člena).

(2) Z denarno kaznijo od 50.000 do 150.000 tolarjev se za prekršek iz prejšnjega odstavka kaznuje odgovorna oseba državnega organa, državne organizacije ali organa samoupravne lokalne skupnosti.

35. člen

Z denarno kaznijo najmanj 300.000 tolarjev se kaznuje za prekršek politična stranka, če uradu ne predloži načrta iz 31. člena.

V. PREDLOG, DA SE PREDLOG ZAKONA OBRAVNAVA PO NUJNEM OZIROMA SKRAJŠANEM POSTOPKU

/

VI. PRILOGE

MSP-test